

**450 JAAR
OP ZOEK NAAR
VRIJHEID
VERDRAAGZAAMHEID
VERBONDENHEID
VERSCHEIDENHEID**

Alkmaars Ontzet

Onder de paraplu van Alkmaar Ontzet 450 jaar vonden maar liefst 175 activiteiten plaats, al dan niet financieel ondersteund door de gemeente. Alkmaar koos voor een *bottom-up* viering: inwoners, verenigingen, instellingen, bedrijven, scholen en clubs werden aangemoedigd om bestaande en nieuwe activiteiten – met de focus op de vier V's – te organiseren.

Het programma moest aantrekkelijk zijn voor een breed publiek, met speciale aandacht voor kinderen, jongeren, wijken en dorpen. En dat leverde een diversiteit aan evenementen en activiteiten op, zoals (poppen)theatervoorstellingen, klassieke- en popmuziekevenementen,

spelen voor prikkelgevoelige kinderen, jongeren en senioren, fotoprojecten, lezingen, wandelingen, boeken en tentoonstellingen.

Gemeente Alkmaar schonk aan de stad een cadeau in de vorm van een muziekstuk: de Ontzetsuite, een muziekstuk in vier delen, geschreven door stadsbeiaardier Christiaan Winter.

Twee hoogtepunten tijdens viering Ontzet

Een hoogtepunt was de onthulling in de Grote Kerk van het grootste gebrandschilderde raam van Europa, dat als thema *vrijheid* heeft, en ontworpen is door Fiona Tan.

Een ander hoogtepunt was de optocht op 7 oktober, waarvoor de kernwaarden vrijheid, verdraagzaamheid, verbondenheid en verscheidenheid de inspiratiebron vormden.

De aftermovie, die de sfeer van het jubileumjaar weergeeft, is terug te zien via <https://youtu.be/dAk00xkl6IM>.

Blijvende aandacht voor 4 V's

Alkmaar blijft deel uitmaken van het Samenwerkingsverband 1572 - Geboorte van Nederland - en zal blijvend aandacht geven aan de vier V's. Niet meer geïsoleerd zoals in het thema 450 jaar, maar vooral in relatie tot

en in samenhang met beleid en uitvoering op gebied van cultuur, onderwijs, participatie, sport, wonen en andere relevante beleidsterreinen.

Hoornse herdenking Slag op de Zuiderzee

Van zingende geuzen op straat tot het veroveren van de vlag uit de mast van het vijandelijke Spaanse schip door matroos Jan Haring... Hoorn vierde op 14 en 15 oktober de overwinning van de Slag op de Zuiderzee in 1573. Het was namelijk 450 jaar geleden dat op het Hoornse Hop de overwinning werd behaald op de Spanjaarden door de geuzen en opstandige Westfriese steden. Dat betekende vrijheid en voorspoed voor Hoorn en de regio, maar het was ook een sleutelmoment voor de geboorte van Nederland. De monumentale binnenstad en de historische haven van Hoorn vormden een passend decor. Het thema vrijheid werd door Hoorn zowel historisch als actueel uitgewerkt. Tienduizenden bezoekers genoten van meer dan honderd gratis activiteiten tijdens het bijzondere evenement dat smaakte naar meer. www.slagopdezuidzee.nl

Wiekenproject Edam-Volendam

Tientallen leerlingen van de basisscholen van Beets, Warder, Middellie en Kwadijk waren naar de Etersheimerbraakmolen gekomen om 'hun' vogels en vissen te zien vliegen. Onder leiding van beeldend kunstenaar Rob Cerneüs hadden ze deze op zeilen geschilderd. De zeilen werden door molenaars op de wieken vastgemaakt. In het bijzijn van ouders, leerkrachten en omwonenden liet burgemeester Lieke Sievers het laatste zeil los. De kinderen maakten deze fantasievogels en -vissen in het kader van de vier V's: Vrijheid, Verdraagzaamheid, Verbondenheid en Verscheidenheid. Om die reden waren ook gezinnen uit de vluchtelingenopvang in Hotel Volendam uitgenodigd.

Heemstede herdenkt de Slag bij Manpad

Op 9 juli 2023 vond bij de Gedenknaald aan de Herenweg in Heemstede een plechtige herdenking plaats van de Slag bij het Manpad in 1573. Tweehonderd ruiters onder leiding van baron Bronckhorst van Batenburg leverden toen slag met de Spanjaarden om Haarlem te ontzetten. De slag werd verloren en Haarlem viel. De herdenking werd onder andere bijgewoond door de Regimentscommandant der Huzaren van Boreel, de oud-Ritmeester en oud-Reserve Luitenants van dezelfde Huzaren.

Basisscholen krijgen stripboek over Willem van Oranje en Geboorte van Nederland

De basisscholen van Onderwijsgroep Edumare in Voorne-Putten werden op 13 oktober verrast met 400 stripboeken over Willem van Oranje. Betty van Viegen van de stichting Eersteling der Vrijheid overhandigde de boeken als eerste op basisschool 'De Tiende Penning' in Vierpolders.

Het stripalbum verhaalt over Willem van Oranje en het ontstaan van ons land dat begon met de verovering van de watergeuzen op Den Briel, die op 1 april 1572 de Spanjaarden verdreven. Het stripboek kan zelfstandig worden gebruikt, maar ook als onderdeel van het onderwijsprogramma 'Het mysterie van 1572', dat gratis gedownload kan worden van de website www.geboortevannederland.nl/ontdek/onderwijs.

Het stripboek (inclusief bijbehorend lespakket kan door scholen á € 3,95 per stuk (bij minimaal vijf stripboeken) worden besteld bij stichting Eureducation (www.eureducation.nl).

Brielle-lezing 2023

Op zaterdag 9 december 2023 om 14.30 uur wordt in de Catharijnekkerk in Brielle de jaarlijkse Brielle-lezing gehouden, ditmaal uitgesproken door René van Stipriaan, schrijver van *De Zwijger, Het leven van Willem van Oranje*. Aanmelden kan via info@eerstelingdervrijheid.nl.

Apologielezing

In de Senaatskamer van het Academieggebouw Universiteit Leiden is op woensdag 13 december de jaarlijkse Apologielezing (met aandacht voor de Nederlandse onafhankelijkheidsgeschiedenis). Hoofdspreker is René van Stipriaan over drijfveren, overwegingen en ambities van Willem van Oranje. Aanvang: 15.00 uur

Video-serie opstand West-Friezen 1572

Sander Wit heeft met het Westfries Museum in Hoorn een educatieve video-serie gemaakt over de opstand van de West-Friezen tegen de Spaanse bezetting in 1572. De bijna anderhalf uur durende serie bevat allerlei interviews en sketches over dit onderwerp. Zie [Educatie – Slag op de Zuiderzee \(wfm.nl\)](http://Educatie-Slag-op-de-Zuiderzee.wfm.nl)

De afgelopen tijd verschenen de volgende boeken:

- *Het beleg van Alkmaar. Opstand en oorlog in de stad en omgeving, 1566-1576* is geschreven door Harry de Raad. Het boek gaat niet alleen over het beleg van Alkmaar, maar ook over de jaren van geweld en strijd die daaraan voorafgingen en erop volgden. Ook bevat het boek een aantal vertaalde Spaanse teksten over het beleg, waaronder brieven van Alva.
- Onder redactie van Michiel Bartels, Jan de Bruin en Peter Swart kwam het boek *De Slag op de Zuiderzee 1573. Een Ommekere in de 80-jarige oorlog* uit bij uitgeverij NoordHolland. De Slag wordt historisch,

militair, kunsthistorisch, archeologisch en bouwhistorisch belicht met veel beeldmateriaal. Alle bekende en nog niet eerder gepubliceerde bronnen over de Slag zijn verzameld.

- Godfried Nijs schreef *Grol's Gewin. Stad en land tijdens de Tachtigjarige Oorlog*. Het boek gaat over een groot deel van de Tachtigjarige Oorlog, toegespitst op het gebied tussen Zutphen en Münster en op Grol (Groenlo). Het geïllustreerde boek kan besteld worden via www.stadsmuseumgroenlo.nl
- Over de ideeëngeschiedenis van het begrip tolerantie vanaf de zestiende eeuw schreef Kees Schuyt het boek *Begrensde tolerantie*, een kritische analyse van de maatschappelijke problematiek van verdraagzaamheid, onverdraagzaamheid en het ondraaglijke. Uitgeverij Boom.
- Jan Waszink, oprichter van de website tolerantieisnooitmakkelijk.nl, schreef het boek *Hugo Grotius, Annuals of the War in the Low Countries*, Leuven, 2023. Hij laat onder andere zien dat polarisatie een fundamenteel gevaar is voor de samenleving en eindeloos kan doorwerken.

Instagram

Geregeld wordt op het Instagramaccount van SW 1572 -

@geboortevannederland - aandacht besteed aan onderwerpen die zijn gelinkt aan de Geboorte van Nederland. Deze posts worden nu gemaakt door Ad van den Herik.

Kom zelf in actie

Volgt u ons al via social media? Het SW 1572 is te vinden op:

- Instagram (@geboortevannederland)
- Twitter (@geboortvanNL)
- Facebook (Geboorte van Nederland)

We stellen alle deelnemende gemeenten voor aan de hand van leuke weetjes en beelden van achter de schermen.

Heeft u een mooi initiatief, een boeiende lezing, informatie over activiteiten of kennis die u met ons wilt delen?

Neem dan contact op met ons via contact@geboortevannederland.nl

Website

De website geboortevannederland.nl toont activiteiten via 'Kalender', historische gebeurtenissen via 'Gebeurtenissen' en via de 'Ontdek'-pagina. Hier vindt u tentoonstellingen, theaterstukken, wandel- en fietsroutes.

De Koninklijke Bibliotheek zal de website archiveren zodat deze gegevens ook in de toekomst bewaard blijven.

Informatie over de nieuwsbrief

Voor informatie en / of vragen kunt u contact opnemen via contact@geboortevannederland.nl

